

Nätverket Hälsa och Demokrati och Nätverket Uppdrag Hälsa

Verksamhetsberättelse 2015

Två nätverk en kärna - förtroendevalda och tjänstemän i landsting och regioner

Blekinge – Dalarna – Gävleborg – Halland – Jämtland -
Norrbotten - Skåne – Stockholm – Sörmland - Uppsala
– Värmland – Västerbotten – Västernorrland – Västmanland
– Västra Götaland – Örebro - Östergötland

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse 2015	1
Ordförande har ordet	3
Om Nätverken	5
Nätverkens vision	5
Nätverkens strategiska områden	5
Kunskap om befolkningens behov	6
Uppdrag	6
Uppföljning.....	7
Nätverksaktiviteter 2015.....	7
Temaseminarier	7
Nätverksgruppsmöten i Nätverket Hälsa och Demokrati	9
Nätverksgruppsmöten i Nätverket Uppdrag Hälsa	10
Nätverkens övriga aktiviteter 2015.....	11
Stöd till medlemmar	11
Planering nätverkskonferens 2016.....	12
Deltagande i grupper och samverkan	12
Deltagande vid konferenser och utvecklingsarbete	14
www.natverken.se och Nätverkens nyhetsbrev	14
Tack till våra samarbetspartners	14
Nätverksgrupp - Nätverket Hälsa och Demokrati	15
Arbetsutskott.....	16
Valberedning	16
Nätverksgrupp - Uppdrag Hälsa	16
Arbetsutskott.....	17
Valberedning	17
Koordinatorfunktionen och administrativt stöd.....	17

Ordförande har ordet

När vi summera 2015 så har det minst sagt varit ett händelserikt år både i Sverige och inte minst i vår omvärld. Händelserna under 2015 tror jag kommer att spegla oss länge framöver och vi kommer att ställas inför svåra beslut och prioriteringar.

Vid styrning och ledning av hälso- och sjukvården är det viktigt att vi politiker tar ett aktivt befolkningsperspektiv och styr utifrån befolkningens behov.

Ett av mina ledord är samverkan, både mellan och inom landsting, regioner och kommunerna. För att klara av en del av utmaningarna som hälso- och sjukvården står inför måste vi våga hålla ut och inte tänka i stuprör. Vad som kan ge minus i en budgetpost kan ge positiva effekter i en annan. Här gäller det att ha mod att våga se andra lösningar som på sikt kan ge större effekt på helheten.

Under 2015 har nätverket genomfört många aktiviteter. Vi har haft intressanta och lärorika seminarier, både i det politiska nätverket samt tillsammans med tjänstemanna nätverket Uppdrag Hälsa. Nätverkets strategiska områden är behov, uppdrag och uppföljning, under 2015 har vi haft ett större fokus på uppföljning. Detta kan ni läsa mer om i verksamhetsberättelsen.

Jag har haft förmånen att vara ordförande i det politiska Nätverket Hälsa och Demokrati sedan februari, något som jag värdesätter väldigt högt och känner mig hedrad. Många nya och gamla "nätverkspolitiker" runt om i hela landet har anslutits till nätverket och det har varit stor uppslutning på våra träffar. Jag vill tacka alla som har deltagit och så generöst delat med sig av sina erfarenheter. För mig är det bland det viktigaste att vi "nätverkar" och prestigelöst utbyter erfarenheter, tankar och sprider goda exempel.

Jag vill även rikta ett tack till våra koordinatörer Staffan Carlsson och Sofie Edberg utan era kontakter, kunskap och förmåga att bjuda in mycket intressanta föreläsare så hade det inte blivit några träffar så stort tack!

Ulrika Jörgensen

Ordförande Nätverket Hälsa och Demokrati

2015 innebar en ny mandatperiod och därmed många nya politiker eller nya roller för gamla politiker. I vissa landsting är upp till 40 % av de förtroendevalda nya i sina roller. Det ställer stora krav på tjänstemännen att överföra kunskap och erbjuda ändamålsenliga utbildningar. För att underlätta detta har nätverket tagit fram ett utbildningspaket som täcker in det viktigaste för ledning och styrning av hälso- och sjukvården ur ett befolknings- och behovsperspektiv. Flera landsting har använt sig av materialet som finns tillgängligt på nätverkens hemsida.

Under året har vi genomfört ett stort antal gruppmöten, temaseminarier och andra aktiviteter som ni kan läsa om i denna verksamhetsberättelse. Jag vågar påstå att vi har täckt in huvudparten av de viktiga utmaningar som välfärden och hälso- och sjukvården står inför. Vi har också lagt ett särskilt fokus på uppföljning och särskilt betonat vikten av att följa upp hur väl vi tillgodoser de behov vi identifierat i befolkningen.

Under hösten har det blivit tydligt vilka spänningar som uppstår när vi ställs öga mot öga med en verklighet där nya behov tvingar fram omvärdering av tidigare prioriteringar. Den mängd av nyanlända och asylsökande som kommit till Sverige har

inneburit påfrestningar på alla landsting och regioner. Då är det viktigt att vi utgår ifrån hela befolkningens behov, att vi riktar våra uppdrag mot de som har de största behoven och att vi följer upp resultaten. Det är detta som är Nätverkens kärna och strategiska områden.

Jag vill tacka alla som deltagit i våra aktiviteter under året. Ett särskilt tack till nätverkens koordinatörer Sofie Edberg och Staffan Carlsson som håller ihop möten och seminarier. Nätverkets arbetsutskott är en ovärderlig grupp som bidrar med strategier och inspiration så att vi hela tiden utvecklar oss. Det har varit ett privilegium att vara ordförande för nätverket under 2015.

Ralph Harlid

Ordförande Nätverket Uppdrag Hälsa

Om Nätverken

Nätverken Hälsa och Demokrati samt Uppdrag Hälsa är nätverk för förtroendevalda och tjänstemän som utvecklar styrning och ledning av hälso- och sjukvård samt vård och omsorg ur ett befolknings- och behovsperspektiv. Nätverkens grundläggande uppgift är att stödja kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna genom att skapa goda kontakter och bra mötesplatser. Nätverket för förtroendevalda är ett partipolitiskt obundet nätverk som vänder sig till valda i landsting och regioner. Nätverken ska ses som syskonnätverk med en kärna i befolknings- och behovsperspektiv.

De två Nätverken arbetar med sina uppdrag och för de egna medlemmarnas nytta. Det har visat sig fruktbart att vid vissa tillfällen ha gemensamma möten och seminarier, att kunna diskutera de olika rollerna friare (förtroendevald och tjänsteman) utan koppling till organisationerna på hemmaplan.

Nätverken är öppna för landsting och regioner som vill bidra till en utveckling i enlighet med Nätverkens syfte och mål.

Nätverkens vision

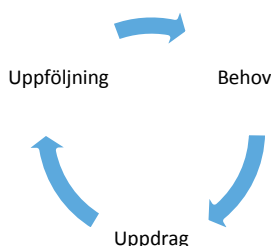
Nätverken arbetar med att öka **befolknings- och behovsperspektivet** i styrning och ledning av hälso- och sjukvård samt vård och omsorg. Nätverken ska vara ett stöd och en inspirationskälla för förtroendevalda och tjänstemän i landsting och regioner.

Vision

*En demokratiskt styrd hälso- och sjukvård
som utgår från befolkningens behov
och bidrar till en bättre hälsa*

Nätverkens strategiska områden

Nätverken utgår från tre strategiska områden i sitt arbete för att nå visionen. Dessa är:

En central utgångspunkt i arbetet är att ständigt utgå från de olika rollerna/ansvarsnivåerna som finns och i Nätverkens arbete ska det vara tydligt till vilken målgrupp arbetet riktas så att resultatet kan omsättas i praktiken. Nätverkens arbete fokuserar främst mot nivåerna: fullmäktige, styrelse/nämnd samt tjänstemannaledning.

Kunskap om befolkningens behov

De förtroendevaldas legitimitet mäts till stor del i hur verksamheterna uppfyller medborgarnas behov. Det ställer stora krav på att tjänstemannaledningen är lyhörd för det demokratiska systemet.

Nätverket Hälsa och Demokrati

Nätverket Hälsa och Demokrati utvecklar former för en behovsbaserad styrning av hälso- och sjukvården genom att fördjupa och bredda kunskapen om medborgarnas behov och förväntningar.

Med utgångspunkt i behovsanalyser, resultat och hälsoeffekter av gjorda insatser samt politiska värderingar konkretiseras de politiska målen och uppdragen för en behovsstyrd hälso- och sjukvård.

Nätverket Uppdrag Hälsa

Nätverket Uppdrag Hälsa utvecklar arbetssätt för att stödja de förtroendevalda i deras roll som befolkningsföreträdare med utgångspunkt från deras förutsättningar, ambitioner och vilja.

Detta sker genom att ta fram relevanta kunskapsunderlag kring befolkningen och dess hälsa samt genom att ge stöd för utvecklingen av behovsstyrnings- och samverkansprocesserna samt inför de förtroendevaldas dialoger med befolkningen.

Uppdrag

En demokratiskt styrd hälso- och sjukvård, med utgångspunkt från befolkningens behov och förväntningar, ställer stora krav på att de politiska målen och uppdragen kopplas till behoven. Behovskartläggningar och dialoger med befolkningen är underlag till behovsanalyser för att identifiera hälsogap. Därefter sker politiska avvägningar och prioriteringar inför formuleringen av mål och uppdrag.

Tjänstemannaorganisationens arbete med att formulera uppdrag utifrån de politiska målen innebär att ställa krav på en väl fungerande helhet av olika aktörers enskilda insatser för befolkningens bästa.

Nätverket Hälsa och Demokrati

Nätverket Hälsa och Demokrati utvecklar former för att systematiskt hämta kunskap om vad som är möjligt att uppnå och söker verktyg som stödjer de förtroendevalda i deras roll som uppdragsgivare.

Nätverket Uppdrag Hälsa

Nätverket Uppdrag Hälsa utvecklar former och metoder för att bygga effektiva och hållbara system för uppdragsstyrningen. Detta sker genom att formulera konkreta, uppföljningsbara mål utifrån de förtroendevaldas långsiktiga målsättning samt genom att utveckla dialogformer med utförarna.

Uppföljning

En styrning ur ett befolknings- och behovsperspektiv måste ta hänsyn till flera perspektiv där kraven på både jämlik hälsa samt vård på lika villkor ska kunna följas upp.

Förutom befolkningens hälsoläge är även den självupplevda hälsan, befolkningens förväntningar, resultat och hälsoeffekter av gjorda insatser viktiga områden att ha kunskap om. God vård är ett övergripande mål och bör även kunna följas upp ur ett befolkningsperspektiv.

Det finns mängder av data som väntar på att användas mer systematiskt. Utmaningen är nästa steg, när underlagen ska sammanställas med andra fakta och analyseras för att ge en bättre helhetsbild och kunna jämföras över tid.

Nätverken Hälsa och Demokrati

Nätverket Hälsa och Demokrati utvecklar det politiska kravställandet om vilken fakta som behövs för att kunna följa upp och analysera målen och uppdragen ur ett befolknings- och behovsperspektiv. Det är särskilt viktigt att anpassa informationen till de olika ansvarsnivåerna.

Nätverket Uppdrag Hälsa

Nätverket Uppdrag Hälsa utvecklar former och metoder för systematisk uppföljning och analys av data som underlag för behovsanalyser. Detta sker genom att identifiera relevanta data samt utveckla former för att pedagogiskt presentera analyser så att de utgör ett stöd för de förtroendevalda i sitt uppdrag att formulera nya mål och uppdrag

Nätverksaktiviteter 2015

Nätverkens medlemsaktiviteter 2015 har till stor del bestått av nätverksgrupper och temaseminarier och ambitionen har varit att ha särskilt fokus på uppföljning. Nedan beskrivs genomförda temaseminarier och nätverksgrupper kortfattat i kronologisk ordning.

Temaseminarier

17 april

Det är nu ganska exakt 20 år sedan Vårdens svåra val kom. Denna utredning innehöll förslag till etiska riktlinjer för hälso- och sjukvården. Dessa etiska principer slogs fast i samband med beslut 1997.

Maria Branting, Socialstyrelsen, beskrev bland annat att avsikten var att dessa skulle användas som grund för de principer som togs fram och skulle gälla för prioriteringar i hälso- och sjukvården och för framtagandet av Nationella riktlinjer.

Hanne Kjöllér, journalist och liberal ledarskribent medverkade och gav oss en inblick i den journalistiska världen som politiker och ledande tjänstemän har att förhålla sig till.

Sven-Olov Edvinsson, ledamot i Statens medicin-etiska råd, berättade om Smer:s bakgrund och uppdrag.

Smer tar fram rapporter kring etiska ställningstaganden, lämnar remissvar, ger ut konferensrapporter och har en skriftserie som heter Etiska vägmarken.

3 juni

Ulrika Jörgensen och Torbjörn Holmqvist, förtroendevalda i Region Halland respektive Region Östergötland samtalade kring det politiska uppdragsgivandet, dess utmaningar, struktur och kontinuitet i uppdragsgivandet till respektive regions tjänstemannaledningar.

Anders Sylvan, landstingsdirektör i Västerbottens läns landsting, beskrev på motsvarande sätt den systematik som används för att styrningen ska fungera och säkerställa att uppdragen från politiken blir genomförda.

Att uppdra genom överenskommelser och uppdrag – den processen är till för att förverkliga nämndens eller styrelsens mål och inriktning. Ralph Harlid, beställardirektör i Västra Götaland, beskrev dessa processkartor ser ut. Karin Rapp, vårdområdesdirektör i Västernorrland berättade om verksamheternas interna uppdragsgivande inom sitt landsting.

6 november

En kommunallag för framtiden är rubriken på förslaget till ny kommunallag. För att få lite insikt i förslagen till förändring och diskussion kring dessa så medverkade Helena Linde, förbundsjurist på SKL.

Jonas Frykman, projektansvarig för Mötesplats Social Hållbarhet, SKL var inbjuden för att beskriva syftet och ambitionen med mötesplatsen samt delar av den kunskap samlats genom arbetet.

Social hållbarhet och hållbar utveckling är begrepp som idag används på många håll. Innehåll och tolkning handlar om bland annat demokratibegreppet, storstad/glesbygd, mångfald och jämställdhet. Social hållbarhet är en central del av folkhälsan.

Till sist gör Torbjörn Holmqvist och Anna Bengtsson, regionråd respektive hälso- och sjukvårdsstrateg i region Östergötland, ett inspel kring Region Östergötlands årsredovisning med perspektivet - vad får befolkningen?

4 december

Per Carlsson, professor och föreståndare, Prioriteringscentrum, Linköpings Universitet deltog vid årets sista temaseminarium. Frågorna för dagen var om den etiska plattformen ger utrymme för ransonering och medfinansiering, vilka tolkningsproblem som finns och funderingar kring patientens medbestämmande i relation till den etiska plattformen. Detta framhölls som viktiga grunder för en översyn.

Vi diskuterade också det hälsofrämjande mötet tillsammans med psykiater Jörgen Herlofsen

Nätverksgruppsmöten i Nätverket Hälsa och Demokrati

27 februari (inklusive valmöte)

På Nätverksgruppsmötet den 27 februari valdes ordförande, vice ordförande och arbetsutskott i Nätverket Hälsa och Demokrati. Ulrika Jörgensen, Halland valdes till ordförande och Torbjörn Holmqvist, Östergötland valdes till vice ordförande.

Övriga ledamöter i arbetsutskottet blev Harriet Hedlund, Västerbotten, Ingeborg Wiksten, Västernorrland, Lars Åke Carlsson Västra Götaland, Maria Stjärnskog Nyman, Skåne samt Ninos Maraha, Stockholm.

Efter valmötet fortsatte dagen med diskussioner kopplade till nätverkens strategiska områden: En demokratiskt styrd hälso- och sjukvård med utgångspunkt i befolkningens behov.

21 maj

Dagen bjöd på olika delar från Nätverkets strategiska områden behov, uppdrag och uppföljning genom inspel om jämlikhet, jämlik hälsa, barn och ungas hälsa och samverkan. Dagen avslutades med en diskussion om handlingsprogram för nätverken 2016-2019.

Första inspelet stod Anna Jacobson, MR-strateg i Västra Götalandsregionen och tjänsteman vid Rättighetskommitténs kansli för, angående Mänskliga Rättigheter (MR). Vi fick en beskrivning om hur MR kommit till utifrån ett historiskt perspektiv samt hur de ska tolkas och användas. MR innefattar både rättigheter och friheter och den ”Gyllne regeln” är kärnan.

Följande inspel handlade om barn och ungas hälsa generellt och deras psykiska hälsa specifikt samt betydelsen av att olika samhällsaktörer samverkar kring denna grupp. Stefan Edlund, ordförande i den lokala nämnden i Varberg, en behovs- och befolkningsnämnd inom Region Halland och Staffan Carlsson, ansvarig tjänsteman för samma nämnd berättade om arbetet i Varberg. Därefter fick vi höra Patrick Migas, samordnare för ”Nya En dörr in” i Kungsbacka kommun, beskriva ett samverkansarbete för barn och unga i behov av särskilt stöd som gått från projekt till ordinarie verksamhet.

7-8 oktober – internat

Representanter för Hälsa och Demokrati fick möjlighet att lära sig mer om och diskutera begreppet hälsolitteracitet. Lena Mårtensson, universitetslektor och docent i arbetsterapi vid Göteborgs Universitet har länge studerat betydelsen av detta. Kort handlar det om individers och grupperns förmåga och färdigheter att förvärva, förstå, kommunicera och värdera hälsoinformation.

Ett annat ytterst aktuellt och viktigt område avhandlades dag två - jämlik hälsa och vård för nyanlända, asylsökande och papperslösa och deras rättigheter och skyldigheter. Medverkade gjorde Elis Envall från Socialstyrelsen.

Ett gott exempel på hur man arbetar med befolkningens hälsa i Västerbotten fick vi

också från Harriet Hedlund, ordförande i nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen.

3 december

Landstingsfullmäktige i Sörmland beslutade i november 2014 att inrätta fyra särskilda beredningar, tre för åldersgrupperna; barn och ungdomar, vuxna och äldre samt en demokratiberedning. Beredningarna ska ”på ett strategiskt sätt bidra till att stärka folkhälsan” och uppdraget är att analysera och identifiera hälsoläget och vårdbehovet i respektive åldersgrupp. Britta Bergström, ordförande i äldreberedningen i Landstinget Sörmland, berättade om intentionerna och ambitionerna med dessa beredningar samt hur arbetet hade gått det första året.

Vi fick också lyssna på Sven Siverbo, professor i företagsekonomi vid Karlstads Universitet som kritiskt granskat om nya styrsystem verkligen reducerat osäkerhet och bidragit till bättre beslut i regioner och landsting eller om vi bara tillför nya system utan att avveckla gamla med påföljd att vi riskerar en överdosering av styrning.

På senare år har diskussioner om och satsningar på sociala investeringar påtagligt ökat i kommuner och landsting. Syftet med dessa investeringar har framförallt varit att förebygga och minska ojämlikheter i hälsa samt skol- och arbetsmarknadsutfall. Tillsammans med Tomas Bokström, projektledare på SKL diskuterade vi frågor om vad en social investering är, hur man identifierar en social investering, hur man mäter och vilken samhällsekonomisk nytta en social investering har.

Till sist så fick vi en historisk exposé över beställarnätverket, från start fram till 2005, av två av initiativtagarna, Anders Eklund och Göran Maathz

Under dagen genomfördes även årsmötet.

Nätverksgruppsmöten i Nätverket Uppdrag Hälsa

12 mars

Som stöd för politiska beslut så kan data kring befolkningsutveckling och epidemiologi vara till god hjälp. Region Gävleborg arbetar, under ledning av den samhällsmedicinska enheten med att ta fram och analysera epidemiologiska data såväl som befolkningsutveckling ur ett historiskt, nuläges- och framtidsperspektiv. Katarina Wijk, chef för den samhällsmedicinska enheten medverkade och beskriver hur detta arbete leder fram till strategiska analyser och kvalificerade beslutsstöd och hur dessa kontinuerligt förs in i politiken som underlag till fastställda styrdokument och mål.

Under rubriken ”Vems behov beskriver vi” medverkade Anna Bengtsson, hälso- och sjukvårdsstrateg i Region Östergötland och berättade om deras upplägg och arbete kring behovsanalyser.

Till sist medverkade Andreas Hager, eHälsojurist som försökte få oss att tänka utanför de traditionella ramar som vi alla mer eller mindre finns inom. Hur tenderar utvecklingen mot en mer personorienterad vårdprocess att påverka/utmana hälso- och sjukvården, dess ramar och dess kompetens?

20 maj

Georg Engel, enhetschef på Vårdinformatik och Ersättningsmodeller, Stockholms läns landsting medverkade och beskrev hur Stockholms läns landsting under åren prövat olika ersättningsmodeller, bland annat över 20 modeller inom vårdvalen. Kortsiktigt arbetar man nu med förenklingar, återgång till tidigare modeller och, inte helt oviktigt, justeringar för bättre kostnadskontroll. Långsiktigt finns ett uppdrag att ta fram en strategi för ersättningsystem

Eva Grahn, hälsostrateg i Västerbottens läns landsting, inledde sitt pass med en kort beskrivning av hur strukturen för primärvården ser ut i Västerbotten. Uppdraget är brett och kom att se lika ut i hela länet för alla hälsocentraler oavsett storlek, antalet listade och demografi. De frågor man nu ställer sig är - kan vi utforma relevanta indikatorer för uppföljning av hälsofrämjande insatser som både tillgodoser politikernas behov av underlag för styrning och hälsocentralens behov av återkoppling på att vald åtgärd fått avsedd effekt?

Halland var först med att införa ett vårdval redan 2007. Detta kom att bli en förebild för LOV och vårdvalen i andra landsting och regioner.

Medverkade gjorde Ulf-Johan Olsson, UV-Partner som fått region Hallands uppdrag se över vårdvalet i Halland avseende process, resultat och med förslag och reflektioner kring förbättringar. Arbetet har lett fram till ett förslag på omarbetade uppdragsbeskrivningar och förfrågningsunderlag. Politiker har fått en bättre förståelse av vikten för gemensamma system, uppföljning och avtalsstyrningens begränsningar.

3 december

Används resultaten i de nationella kvalitetsregistren så man i förlängningen kan utläsa effekterna på befolkningens hälsa? Bidrar kvalitetsregistrens resultat till en sådan utveckling av hälso- och sjukvården så att vi får en mer jämlik hälsa? Professor Bertil Lindahl Uppsala Universitet tillika forskningsstrateg vid Nationella kvalitetsregisters kansli, medverkade och försökte besvara dessa frågor tillsammans med oss.

Vi fick också lyssna på Sven Siverbo, professor i företagsekonomi vid Karlstads Universitet som kritiskt granskat om nya styrsystem verkligen reducerat osäkerhet och bidragit till bättre beslut i regioner och landsting eller om vi bara tillför nya system utan att avveckla gamla med påföljd att vi riskerar en överdosering av styrning.

Hur genomförandet av Framtidens Hälso- och Sjukvård går vidare, med begreppet nätverkssjukvård i fokus, berättade Gunilla-Benner Forsberg, utredare i Stockholms läns landsting.

Till sist så fick vi en historisk exposé över beställarnätverket, från start fram till 2005, av två av initiativtagarna, Anders Eklund och Göran Maathz.

Nätverket Uppdrag Hälsas internat den 24-25 september ställdes in på grund av för få anmälda.

Nätverkens övriga aktiviteter 2015

Stöd till medlemmar

Aktiviteter lokalt på uppdrag av landsting/region

En del av nätverkets verksamhet innefattar att ge stöd till medlemmar på hemmaplan. Detta kan ske på olika sätt med olika representation. Oftast sker det genom medverkan och besök av ordförande eller Au-medlem för något av nätverken eller koordinators. Ibland sker det genom en kombination av dessa representanter. Under året har ett antal aktiviteter genomförts.

Ordförande för NUH besökte och medverkade i januari vid en politikerutbildning i Landstinget Blekinge, i februari vid en utbildningsdag i Region Jämtland Härjedalen och i maj vid en utbildningsdag för revisorerna i Norrlandstingens regionförbund.

I februari medverkade ordförande för NUH och koordinators vid en utbildnings- och utvecklingsdag för sex lokala nämnder inom Region Halland. Befolkningsperspektivet, dialog, samverkan och vad är behov stod på programmet.

Under två dagar i september medverkade koordinators vid två nybildade beredningar i landstinget Sörmland. Beredningarnas uppdrag innefattar folkhälsa och behov av hälso- och sjukvård dels för barn och unga och dels för befolkningen i arbetsför ålder. Medverkan syftade till att bidra i utvecklingsarbetet med att finna former och arbetssätt för beredningarna.

Nämns bör även arbetet i Värmland kallat Nya perspektiv där koordinators varit fortsatt inblandad i planering och genomförande av seminarier under året.

Nätverken har under hösten fått ytterligare förfrågningar av denna karaktär från Dalarna och Halland och planerar att bidra framförallt genom koordinators utifrån förmåga och vad som är praktiskt möjligt.

Utbildnings och presentationsmaterial

En enkel folder som beskriver Nätverken med kontaktuppgifter till respektive arbetsutskott finns framtagna. Utöver det finns även OH-bilder som är tillgängliga för medlemmarna. Materialet finns på www.natverken.se. På hemsidan kan man också ta del av filmer och utbildningsmaterial som tagits fram.

Planering nätverkskonferens 2016

I februari 2016 (10-11/2) är det återigen dags för vår nätverkskonferens – den 12:e i ordningen. Planeringsarbetet har varit intensivt med start tidig vår. En styrgrupp med representanter från Nätverkens arbetsutskott och SKL har stöttat upp och programgruppen har jobbat med upplägg, innehåll och praktikaliteter. I denna har ingått, förutom koordinators, representanter från värdregionen Skåne samt från Uppdrag Hälsas arbetsutskott.

Deltagande i grupper och samverkan

Jämlig hälsa och vård

Nätverken fick under 2012 en förfrågan från Sveriges Kommuner och Landsting om att ställa sig bakom *Nationell plattform för jämlig hälsa och vård*. Syftet är att tydliggöra och mobilisera arbetet för en mer jämlig hälso- och sjukvård.

Vid respektive årsmöte samma år beslutade sig Nätverket Hälsa och Demokrati och Nätverket Uppdrag Hälsa att ställa sig bakom plattformen. Idag är det ett 20-tal nationella organisationer och myndigheter som gjort detsamma.

Den 20 februari i år så deltog koordinatörerna vid en work-shop med rubriken ”Utsatta EU-medborgares vårdssituation – information och kunskap om läget”.

Hälsofrämjande Hälso- och sjukvård

Med utgångspunkt i det positionspapper för Hälsofrämjande Hälso- och sjukvård som SKL tog fram under 2013 och där man konstaterar att en hälsofrämjande hälso- och sjukvård betyder att hälso- och sjukvårdens samlade resurser bidrar till bättre hälsa för patienter och befolkning så har Nätverken deltagit i en grupp ledd av SKL. Syftet har varit att utifrån fyra perspektiv ta fram indikatorer för att kunna mäta och följa upp verksamheter för att belysa kvaliteten ur dessa perspektiv.

Nätverken har under året representerats av en av koordinatörerna då arbetet framförallt har handlat om att finputsa på de föreslagna indikatorerna och förbereda ett deltagande vid den årliga internationella konferensen arrangerad av Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH), denna gång i Oslo i juni. Medverkande på plats var projektledare, SKL samt koordinatör, HFS-nätverket.

Tove - Medicinsk teknik och hälsoekonomi

Nätverken ingår i det sk Tove-nätverket vars syfte främst är att sprida kunskap om hälsoekonomins betydelse vid upphandling av medicinsk teknik. I detta nätverk ingår förutom Nätverken, också Sveriges Kommuner och Landsting SKL, Swedish Medtech och Tandvårds- och Läkemedelsverket TLV. Landstingsnätverket för Upphandling, LfU, har inbjudits att delta i gruppen. Diskussioner om en process för ordnat införande av ny medicinsk teknik med hälsoekonomiska förtecken diskuteras. Information om Tove-nätverket finns numera också på SKL:s hemsida.

<http://skl.se/halsasjukvard/patientsakerhet/standardisering/tovenatverket.6286.html>

Aktiviteten i Tove-nätverket har varit relativt låg under 2015. Tovenätverket har haft två möten under året.

SKL

Sveriges Kommuner och landsting är en viktig samarbetspartner för Nätverken. Under året har dialogmöten hållits med våra två främsta kontaktpersoner vid ett par tillfällen. Koordinatorerna har träffat Märith Melbi (två tillfällen) och Ingvor Bjugård (ett tillfälle, pension våren 2015) samt Elisabeth Skoog Garås (ett tillfälle) som framförallt arbetar med Öppna jämförelser Folkhälsa, för att diskutera ett närmare samarbete. Från SKL har också Jonas Frykman deltagit vid Uppdrag Hälsas arbetsutskott för att informera om arbetet i Mötesplats Social Hållbarhet och efterföljande samtal kom också att handla om ett närmare samarbete. SKL är också en part i arbetet med Nätverkskonferensen som planerats under året och som äger rum i februari 2016.

Det har varit angeläget att uppdatera varandra kring pågående aktiviteter och fokusområden.

Nätverken har möjlighet att disponera lokaler på SKL, Hornsgatan 20 vilket Nätverken uppskattar.

Deltagande vid konferenser och utvecklingsarbete

Nätverken har, framförallt genom respektive ordförande och koordinators, deltagit och medverkat vid ett antal konferenser. Syftet har varit att hitta goda exempel och inhämta kunskap men också att marknadsföra Nätverken och Nätverkskonferensen 2016.

Nätverken har bland annat varit representerade vid Mötesplats för Social Hållbarhets konferens ”Social Hållbarhet – för alla?”, 27-28 maj i Malmö, på konferensen Livsplats Sverige, 25-26 augusti i Varberg och på Prioriteringscentrums konferens, 21-22 oktober i Norrköping, där respektive ordförande också var delansvariga i två workshops.

Gällande handlingsprogram arbetades fram för perioden 2012-2015 vilket har föranlett ett utvecklingsarbete under året för att ta fram förslag till program för perioden 2016 – 2019. Detta arbete började redan på NHD nätverksgrupp den 21/5 och har sedan fortgått under hösten genom de båda arbetsutskottens gemensamma möte den 13/8. Vid detta möte fick koordinators och respektive ordförande i uppdrag att ta fram ett förslag utifrån diskussionerna så långt. Framtaget förslag har sedan beretts vid NHD internat den 7-8 oktober och behandlades slutligt vid nätverkens årsmöte/ägarmöte.

En grundtanke i arbetet med handlingsprogrammet har varit att diskutera utveckling av och nyttan med nätverket och att det ska avspeglas i programmet.

Nätverken har under flera år diskuterat möjligheten att erbjuda en utbildning till sina medlemmar utifrån befolknings och behovsperspektivet. Vid NUH arbetsutskott den 23/9 fick koordinators i uppdrag att ta fram förslag till en sådan utbildning att kunna genomföras under kvartal 2 2016. Inledningsvis handlar det om en utbildning riktad till tjänstemän men tanken är att det efter hand även ska tas fram motsvarande för de förtroendevalda. Planeringsarbete har påbörjats under hösten 2015.

www.natverken.se och Nätverkens nyhetsbrev

www.natverken.se är en unik samlingsplats för underlag och dokument från hela Sverige kopplat till Nätverkens kärnvärden. Upphandlingen av ny teknisk plattform och ny drift av hemsidan som gjordes under 2014 har fungerat bra.

Lokalt finns webbansvariga i följande landsting och regioner:

Blekinge, Halland, Norrbotten, Sörmland, Västernorrland, Västmanland, Västra Götaland, Örebro, Östergötland.

Webbansvariga har till uppgift att lägga ut rapporter/dokument/underlag som är av vikt för Nätverkens medlemmar. Det är viktigt att medlemmarnas representanter stöttar dessa personer i vad som ska läggas ut på hemsidan. Dessvärre har inte aktiviteten varit särskilt hög och det saknas webbansvariga från åtta medlemslandsting/-regioner.

Nyhetsbrevet har drygt 550 prenumeranter och bygger på aktuell information från våra aktiviteter och möten och vad som kan vara intressant hos våra medlemmar och samverkanspartners. Hittills under 2015 har fyra nyhetsbrev distribuerats och ytterligare ett planeras innan årets slut.

Tack till våra samarbetspartners

Nätverkens synsätt och arbetsområden är organisationsövergripande. Erfarenheter visar att det finns stora vinster för medborgarna om befolknings- och behovsperspektivet är en gemensam bas för samverkan mellan landsting, kommuner och andra aktörer.

Nätverket med flera nationella organisationer – till vilka Nätverken vill skicka ett varmt tack för aktiv, engagerad och utvecklande samverkan.

Samverkan sker även med Socialstyrelsen, Folkhälsoinstitutet (FHI), Prioriteringscentrum, Nätverket för Hälsofrämjande hälso- och sjukvård, Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) samt Myndigheten för Vårdanalys (MYVA) samt Swedish Medtech.

Nätverksgrupp - Nätverket Hälsa och Demokrati

Nätverksgruppen är Nätverkets arbetsforum. I denna grupp kan andra representanter för medlemmarna än ordinarie ledamöter samt representanter för samarbetspartners ingå. Gruppens uppgift är att arbeta praktiskt med Nätverkets frågor och att stödja aktiviteter hemlandstingen.

Blekinge	Christel Friskopp (S), Lars Karlsson (C), ersättare: Ann-Christin Denebo (S), Alexander Wendt (M)
Dalarna	Agneta Andreasson-Bäck (S), Björn Hammarskjöld (DSP), ersättare: Daniel Ericgörs (KD), Kajsa Fredholm (V)
Gävleborg	Hanna-Karin Linck (C), Birgittha Bjerkén (M), ersättare: Tommy Berger (S), Louise Svahn (SVG)
Halland	Ulrika Jörgensen (M), Margit Bik (S), ersättare: Anna Roos (C), Jonas Strand (S)
Jämtland	Bengt Bergkvist (S), Larissa Ullberg (M), ersättare: Anna Hildebrand (MP), Berit Johansson (C)
Norrbottn	Elisabeth Lindberg (S), Agneta Granström (MP), ersättare: Glenn Berggård (V), Gustav Uusihannu (S)
Skåne	Maria Stjärnskog Nyman (S), Anette Mårtensson (MP), Carina Wutzler (M), Karin Olsson Lindström (FP), ersättare: Joakim Sandell (S), Yvonne Augustin (S), Ann Hörnebrant-Sturesson (C), Ing-Marie Nilsson Axelsson (KD)
Stockholm	Ninos Maraha (FP), Ella Bohlin (KD), Johan Sjölander (S), Filip Joelsson (MP), ersättare: Inger Akalla (M), Pia Ortis (V)
Sörmland	Ann-Sofie Jacobsson (MP), ersättare: Britta Bergström (S)
Uppsala	Stefan Andersson (S), Aranka Botka Ncomo (C), ersättare: Malena Ranch (MP), Roger Elsborg (M)
Värmland	Marianne Utterdahl (SIV), Kenneth Johannesson (S), ersättare: Gert Ohlsson (FP), Monica Gundahl (S)
Västerbotten	Harriet Hedlund (S), Nicke Grahn (FP), ersättare: Janeth Lundberg (S), Urban Larsson (C)
Västernorrland	Ingeborg Wiksten (FP), Ewa Back (S), ersättare Gunnar Fors (V), Hans Hedlund (C)
Västmanland	Kenneth Östberg (S), Carina Sjölund (M), ersättare: Pernilla Rinsell (MP), Magnus Ekblad (C)
Västra Götaland	Lars-Åke Carlsson (M), Anette Ternstedt (V), Håkan Linnarsson (S), Ulrik Hammar (FP), ersättare: Nicklas Attefjord (MP), Jim Aleberg (S), Susanne Larsson (S), Ingrid Lindblad(C)

Örebro	Jenny Steen (S), Hanne Alvner (M), ersättare: Robert Mörk (S), Ola Karlsson (M)
Östergötland	Torbjörn Holmqvist (S), Lena Käcker Johansson (KD), ersättare: Catarina Engström (MP), Fredrik Sjöstrand (M)

Arbetsutskott

Arbetsutskottet är Nätverkets beredande organ och initierar och driver frågor av principiell natur. I arbetsuppgifterna ingår att verkställa nätverksgruppens beslut, bereda frågor till nätverksgruppen, löpande följa upp beslutad verksamhet samt att företräda Nätverket i olika sammanhang. Arbetsutskottet har träffats 9 mars och den 13 augusti tillsammans med Nätverket Uppdrag Hälsas arbetsutskott. Till det har även telefonmöte genomförts den 21 september.

Arbetsutskottet har under 2015 utgjorts av:
 Ulrika Jörgensen, ordförande, Halland
 Torbjörn Holmqvist, vice ordförande, Östergötland
 Harriet Hedlund, Västerbotten
 Ingeborg Wiksten, Västernorrland
 LarsÅke Carlsson, Västra Götaland
 Maria Stjärnskog Nyman, Skåne
 Ninos Maraha, Stockholm

Valberedning

Valberedningens ledamöter är Ewa Back, Västernorrland och Ulrik Hammar, Västra Götaland.

Nätverksgrupp - Uppdrag Hälsa

Blekinge	Annika Mellqvist, Gunilla Skoog, Ralph Harlid
Dalarna	Suzanna Westberg, Johan Larsson
Gävleborg	Anders Tollmar
Halland	Åse Allberg, Camilla Persson
Jämtland	Nina Fällbäck-Svensson, Ingela Jönsson
Norrbottn	Anders Öhlund
Skåne	Christina Ståhl, Charlotta Gyland
Stockholm	Eva Hellström, Gunilla Benner-Forsberg, Stefan Bengtsson
Sörmland	Anna Ekholm, Håkan Wramner
Uppsala	Christina Lindberg
Värmland	Kjersti Berg-Marthinsen, Åsa Löfvenberg
Västerbotten	Eva Grahm, Karin Ahnqvist
Västernorrland	Peter Löthman
Västmanland	Sevek Engström, Benita Gren-Karlsson
Västra Götaland	Leena Ekberg

Örebro	Katrin Boström
Östergötland	Henning Sand, Anna Bengtsson

Arbetsutskott

Arbetsutskottet är Nätverkets beredande organ och initierar och driver frågor av principiell natur. I arbetsuppgifterna ingår att verkställa nätverksgruppens beslut, bereda frågor till nätverksgruppen, löpande följa upp beslutad verksamhet samt att företräda Nätverket i olika sammanhang. Arbetsutskottet har haft 4 sammanträden under året (3/2, 25/5, 13/8 samt den 24/9) varav ett av dessa var per telefon och ett tillsammans med Hälsa och Demokratis arbetsutskott. Ytterligare ett möte per telefon kommer att hållas innan årets slut.

Arbetsutskottet har under 2015 utgjorts av:

Ralph Harlid, Blekinge, ordförande,
 Christina Ståhl, Skåne
 Annika Mellqvist, Blekinge
 Anders Öhlund, Norrbotten
 Gunilla Benner-Forsberg, Stockholm
 Åsa Löfvenberg, Värmland
 Staffan Carlsson, Halland (del av året)

Valberedning

Av oförutsedda orsaker så har valberedningen under 2015 enbart bestått av Katrin Boström Region Örebro.

Koordinatorfunktionen och administrativt stöd

Koordinatören samordnar det löpande arbetet och har i uppgift att stödja, utveckla och samordna Nätverkens beslutade aktivitetsområde, sköta Nätverkens löpande ekonomi, vara samordnande mellan Nätverket Hälsa och Demokrati samt Uppdrag Hälsa och på olika sätt stödja och vara bollplank till medlemmarna.

Under 2015 har koordinatorfunktionen bemannats enligt:

Sofie Edberg, 80 % hela 2015
 Anne Bylund, 80 % januari-mars
 Staffan Carlsson 50 % maj-augusti och 100% september-december

Patrik Birgersson, Region Halland har ansvarat för den praktiska hanteringen av ekonomin på 15 %. Sarah Öfwerström, Västra Götaland har svarat för systemadministration av hemsidan på 10 %.

Stockholm 3 december 2015

Nätverket Hälsa och Demokrati och Nätverket Uppdrag Hälsa

Ulrika Jörgensen

Ralph Harlid